

Білоцерківський національний аграрний університет
Екологічний факультет
Кафедра безпеки життєдіяльності

	<p align="center">СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЕКОЛОГІЧНА ПАСПОРТИЗАЦІЯ ТЕРИТОРІЙ І ПІДПРИЄМСТВ»</p> <p>Галузь знань – 10 «Природничі наук» Спеціальність – 101 «Екологія» Освітня програма – «Екологія»</p>
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Компонент освітньої програми:	вибірковий
Кількість кредитів ECTS / загальна кількість годин	4 кредити / 120 годин
Семестр	8
Форма контролю	залік
Мова викладання	українська
 Профайл викладача	<p>Скиба Володимир Віталійович Посада: доцент кафедри безпеки життєдіяльності Вчене звання: доцент Науковий ступінь: кандидат сільськогосподарських наук за спеціальністю 03.00.20 – екологія Orcid ID: 0000-0002-3605-1147 Робоче місце: навчальний корпус № 9 (вул. Героїв Чорнобиля 3А), кабінет № 528 (кафедра безпеки життєдіяльності). E-mail: v.skyba@btsau.edu.ua Зв'язок з викладачем: +380978160955</p>
Опис дисципліни	<p>«Екологічна паспортизація територій і підприємств» є невід'ємною частиною прикладної екології, яка об'єднує багато дисциплін, пов'язаних з різними галузями діяльності людини і взаємовідносинами між людиною та природою. Вона регламентує діяльність різноманітних планів і проектів, пов'язану з навколишнім природним середовищем, проводить розрахунки технічних засобів щодо його охорони та відновлення природних екосистем, порушених людиною.</p> <p>Вивчення студентами навчальної дисципліни «Екологічна паспортизація територій і підприємств» здійснюється з метою набуття у студентів знань, умінь і навичок для здійснення професійної діяльності за спеціальністю з урахуванням розробки екологічних паспортів різних підприємств, інвентаризації шкідливих викидів в атмосферу, скидів неочищених та очищених стічних вод у поверхневі водойми та ін., а також навчитися аналізувати проектну документацію щодо наявності у ній ефективних засобів захисту довкілля.</p>
Передумови для вивчення дисципліни	<p>Дисципліна «Екологічна паспортизація територій і підприємств» базується на навчальних дисциплінах екологічного напрямку, зокрема: «Основи загальної екології», «Техноекологія», «Урбоекологія», «Нормування антропогенного навантаження на навколишнє середовище», «Організація управління в екологічній діяльності», «Екологічна політика», «Екологічна безпека».</p>

<p>Мета вивчення дисципліни</p>	<p>Метою вивчення дисципліни є сформування компетентностей:</p> <p><u>Інтегральна компетентність:</u></p> <p>Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та вирішувати практичні проблеми у сфері екології, охорони довкілля і збалансованого природокористування, або у процесі навчання, що передбачає застосування основних теорій та методів наук про довкілля, та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.</p> <p><u>Загальні компетентності:</u></p> <p>К01. Знання та розуміння предметної області та професійної діяльності.</p> <p>К06. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).</p> <p><u>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:</u></p> <p>К14. Знання та розуміння теоретичних основ екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування.</p> <p>К22. Здатність до участі в розробці системи управління та поводження з відходами виробництва та споживання.</p> <p>К26. Здатність до участі в управлінні природоохоронними діями та/або екологічними проектами.</p>
<p>Формат дисципліни</p>	<p>Для денної форми навчання дисципліна викладається в очному форматі із застосуванням мультимедійних засобів та використанням системи електронного навчання на платформі Moodle.</p> <p>За необхідності (індивідуальні графіки, інклюзивне навчання, дистанційна форма навчання тощо) можуть бути використані сервіси для проведення відеоконференцій та онлайн-зустрічей: Zoom, Google Meet, Skype, Viber.</p> <p>Формат викладання дисципліни є змішаним: поєднання традиційних форм навчання з елементами дистанційного навчання.</p>
<p>Очікувані результати навчання</p>	<p>ПРН01. Демонструвати розуміння основних принципів управління природоохоронними діями та/або екологічними проектами.</p> <p>ПРН07. Розв'язувати проблеми у сфері захисту навколишнього середовища із застосуванням загальноприйнятих та/або стандартних підходів та міжнародного і вітчизняного досвіду.</p> <p>ПРН11. Уміти прогнозувати вплив технологічних процесів та виробництв на навколишнє середовище.</p> <p>ПРН12. Брати участь у розробці та реалізації проектів, направлених на оптимальне управління та поводження з виробничими та муніципальними відходами.</p> <p>ПРН20. Уміти формувати запити та визначати дії, що забезпечують виконання норм і вимог екологічного законодавства.</p>
<p>Структура курсу</p>	<p style="text-align: center;">Теми лекцій</p> <p>Тема 1. Основи дисципліни “Екологічна паспортизація”.</p> <p>Тема 2. Наукові основи екологічної паспортизації.</p> <p>Тема 3 . Принципи екологічної паспортизації.</p> <p>Тема 4. Еколого-агрохімічна паспортизація земельних ділянок.</p> <p>Тема 5. Екологічна паспортизація туристичних об'єктів.</p> <p>Тема 6. Практичні аспекти формування екологічного паспорта територій і підприємств.</p> <p>Тема 7. Екологічна паспортизація водних об'єктів та господарств.</p> <p>Тема 8. Екологічний паспорт промислових підприємств.</p> <p>Тема 9. Екологічний паспорт сільськогосподарських підприємств.</p> <p>Тема 10. Екологічна паспортизація потенційно-небезпечних об'єктів.</p>

Теми практичних занять

Практичне заняття №1. Розробка моделі паспортизації територій. Побудова інформаційних моделей паспортизації території за допомогою нормативно-правових інструментів. Впровадження та реалізація нормативно-правових механізмів в екологічній паспортизації.

Практичне заняття №2. Наукові засади екологічної паспортизації, принципи, положення, підходи, критерії. Основні етапи створення екологічних паспортів в Україні. Загальні положення системи екологічної паспортизації. Система стандартизації та нормативно-правове забезпечення екологічної паспортизації територій. Функції екологічного паспорта. Види екологічних паспортів, їх характеристика

Практичне заняття №3. Розробка моделі екологічної паспортизації регіонів або міст. Екологічна паспортизація полігонів. Екологічна паспортизація твердих побутових відходів. Визначити екологічні проблеми пов'язані із полігонами ТПВ та несанкціонованим сміттєзвалищем, заповнити технічний паспорт відходу.

Практичне заняття №4. Оформлення еколого-агрохімічного паспорта поля чи земельної ділянки. Розрахувати агрохімічний та еколого-агрохімічні бали бонітетів земельних ділянок, визначити їх класи якості.

Практичне заняття №5. Екологічна паспортизація туристичних об'єктів. Визначити основні напрямки туристичної діяльності, заповнити паспорт туристичного об'єкта з обґрунтування природоохоронних заходів.

Практичне заняття №6. Практичні аспекти формування екологічного паспорта територій і підприємств. Структура екологічного паспорта промислових об'єктів. Регламентация створення екологічних паспортів. Оцінка екологічного виробництва з точки зору раціонального використання природних ресурсів і викидів забруднюючих речовин на одиницю продукції.

Практичне заняття №7. Екологічна паспортизація водних об'єктів та господарств. Визначити основні екологічні проблеми водних ресурсів в Україні, заповнити паспорти водних об'єктів з обґрунтування природоохоронних заходів.

Практичне заняття №8. Екологічна паспортизація промислових підприємств. Визначити основні екологічні проблеми пов'язані із діяльністю промислових підприємств, заповнити паспорт промислового підприємства.

Практичне заняття №9. Впровадження та реалізація нормативно-правових механізмів в екологічній паспортизації сільськогосподарських підприємств. Побудувати відповідно до рівнів ієрархії структурно-логічну схему застосування нормативно-правових документів для проведення екологічної паспортизації с.-г. підприємств.

Практичне заняття №10. Екологічна паспортизація потенційно небезпечних об'єктів. Визначити основні екологічні проблеми пов'язані із діяльністю потенційно-небезпечних об'єктів, заповнити паспорт ПНО.

Методи навчання

В процесі навчання використовуються наступні методи: доповіді, індивідуальні завдання, дискусії, тестові та розрахункові завдання, есе. Із наочних засобів використовуються слайдові презентації у програмі Microsoft Office Power Point та навчальні відеофільми, друковані роздаткові матеріали, а також інформаційні стенди у навчальній аудиторії, таблиці з довідковими даними, схеми та плакати, макети.

	<p>Під час практичних занять і самостійної роботи студент має ознайомитися з теоретичним матеріалом, а індивідуальної роботи – виконати ессе в межах навчальної програми курсу, яке виконується на основі знань, умінь і навичок, отриманих у процесі вивчення курсу.</p>
<p>Політика</p>	<p>Політика щодо академічної доброчесності: очікується, що письмові роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями, а виявлення ознак академічної недоброчесності (списування, відсутність посилань на використані джерела, фабрикація, фальсифікація, обман) є підставою для їх незарахування викладачем.</p> <p>Політика щодо відвідування занять: очікується, що студенти відвідуватимуть усі лекції та практичні заняття курсу. Студенти повинні інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. Відпрацювання пропущених занять буде згідно графіку консультацій викладача. За наявності об'єктивних причин навчання може відбутись в он-лайн режимі.</p> <p>Політика щодо дедлайнів і перескладання: студенти мають дотримуватись термінів виконання усіх видів робіт.</p> <p>Політика щодо виконання завдань: позитивно оцінюється відповідальність, старанність, креативність.</p> <p>Політика оцінювання: засоби та критерії оцінювання прописані в робочій програмі дисципліни, розміщеної на платформі Е-навчання Білоцерківського НАУ (Moodle).</p>
<p>Рекомендовані джерела інформації</p>	<p style="text-align: center;">Базові</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Боголюбов В.М. та ін. Стратегія сталого розвитку: Підручник / [Боголюбов В.М., Клименко М.О., Мельник Л.Г., Прилипко В.А., Клименко Л.В.]. За ред. В.М. Боголюбова. Херсон: Олді-плюс, 2012. 446 с. 2. Бондар О. І., Барановська В. Є., Єресько О. В. та ін. Екологічна освіта для сталого розвитку у запитаннях та відповідях: науково-методичний посібник для вчителів / за ред. О. І. Бондаря. Херсон: Грінь Д.С., 2015. 228 с. 3. Гречко Т.К. Публічне управління в забезпеченні сталого (збалансованого) розвитку. Навч. посіб. /Т.К. Гречко, С.А. Лісовський, С.А. Романюк, Л.Г. Руденко. Херсон: Грінь Д.С., 2015. 264 с. 4. ДСТУ 2195-99 (ТОСТ 17.9.0.2-99) Охорона природи. Поводження з відходами. Технічний паспорт відходу. Склад, вміст, викладення і правила внесення змін. Міждержавний стандарт. 5. ДСТУ 3911-99 Охорона природи. Поводження з відходами. Виявлення відходів і подання інформаційних даних про відходи. Загальні вимоги. 6. ДСТУ 4288:2004 Якість ґрунту. Паспорт ґрунтів / М. Лісовий, С. Балюк, М. Полу пан, В. Соловей, В. Філатов, А. Комариста, І. Скок. Київ, Держстандарт України, 2005. 11 с. 7. ДСТУ 4362:2004 Якість ґрунту. Показники родючості ґрунтів / Київ, Держспоживстандарт України, 2006. 23 с. 8. Еколого-агрохімічна паспортизація полів та земельних ділянок / Керівні нормативні документи. К.: Аграрна наука, 1996. 36 с. 9. Закону України «Про відходи», від 23.12.2004 р. 10. Клименко М.О., Петрук В.Г., Мудрак О.В. та ін. Вступ до фаху: Підручник (гриф МОНУ №1/1 1-19735 від 15.12.2014). Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. 428 с. 11. Мудрак О.В. Екологічна політика як пріоритетна складова стратегії збалансованого розвитку Вінницької області: Навчально-методичний посібник / О.В. Мудрак, Г.В. Мудрак. Вінниця, 2017. 69 с.

12. Наказ Президента України «Про суцільну агрохімічну паспортизацію земель сільськогосподарського призначення» від 2 грудня 1995 року № 1118/95.
13. Положення про паспортизацію потенційно небезпечних об'єктів (у редакції наказу МНС України від 16.08.2005 N 140).
14. Постанова Кабінету Міністрів України від 01.11.99 р. №2034 «Порядок введення державного звіту і паспортизації відходів».
15. Постанова Кабінету Міністрів України від 3.08.98 р. № 1216 «Порядок ведення реєстру місць видалення відходів».
16. Строкаль В.П. Екологічна паспортизація територій агросфери: навчальний посібник: [для студ. вищих навч. закл. освіти III-IV рівнів акред. з напр. підгот. 6.040106 «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування»] / В.П. Строкаль. - Київ: Видавництво НУБіП України, 2015. 242 с.
17. Доповідь щодо громадської оцінки процесу реалізації екологічної політики у 2015 році. Київ, 2016. 286 с.
18. Екологічний паспорт промислового підприємства. Загальні положення. ГОСТ 17.0.04-90.
19. Мудрак О.В. Екологічний моніторинг агроландшафтів України, як основа їх оптимізації та ефективного використання / О.В. Мудрак, Г.В. Мудрак // Збірник наукових праць “Сільське господарство та лісівництво”. Вінниця: ВНАУ. 2019. №14. С. 231-244.
20. Наукові основи сталого розвитку агроєкосистем України. У 2-х т. Том 1: Екологічна безпека агропромислового виробництва. Том 2: Науково-методичні основи збалансованого природокористування в агропромисловому виробництві. Монографія / За ред. О.І. Фурдичко. К.: ДІА, 2013. 704 с.
21. Охорона природи. Поводження з відходами. Виявлення відходів і подання інформаційних даних про відходи. Загальні вимоги: ДСТУ 391 1-99.
22. Охорона природи. Поводження з відходами. Технічний паспорт відходу. Склад, вміст, викладення і правила внесення змін: ДСТУ 2195-99 (ГОСТ 17.9.0.2– 99) (Міждержавний стандарт).
23. Порядок введення державного звіту і паспортизації відходів: Постанова Кабінету Міністрів України від 01.11.99 р. №2034.
24. Порядок ведення реєстру місць видалення відходів: Постанова Кабінету Міністрів України від 3.08.98 р. № 1216.
25. Природоохоронне законодавство України. Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>. Доступ з екрану.
26. Про затвердження Порядку складання паспортів річок і Порядку установлення берегових смуг водних шляхів та користування ними: Постанова Кабінету Міністрів України від 14 квітня 1997 р. №347.
27. Разметаєв С.В. Екологічний паспорт. Екологічна енциклопедія: у 3 т./ Редколегія: А.В. Толстоухов (головний редактор) та ін. К.: ТОВ «Центр екологічної освіти та інформації», 2007. 325 с.
28. Система стандартів в галузі охорони природи і поліпшення використання природних ресурсів. Екологічний паспорт рекреаційних установ. Основні положення: ГОСТ 17.0.0.04-90 (спеціалізований ГОСТ).
29. Стегній О. Соціологічне прочитання природи / О. Стегній. К.: ТОВ “Центр екологічної освіти та інформації”, 2012. 436 с.